

Direkte: »Rigtig mange mænd er omskåret, og det er jo ikke, fordi der er rejst en folkebevægelse«

I et længe ventet notat afviser Sundhedsstyrelsen at forbyde omskæring af drenge. Uden decideret at anbefale indgrebet mener styrelsens tilsynschef, at ansvaret må hvile på forældrene og politikerne.

INTERVIEW

JAKOB SHEIKH

Er der overhovedet nogen fordele ved omskæring af drengebørn?

»Først vil jeg sige, at vi faktisk skriver i vores notat, at de fordele, der er set ud fra en sundhedsfaglig vinkel, i vores øjne ikke er tilstrækkelige til, at vi anbefaler omskæring«.

Hvilke fordele taler du om?

»Der er klart nogle fordele. Både i forhold til infektionsrisiko og i forhold til overførelse af hiv. Men som vi skriver i rapporten, så er det ikke fordele, som i virkeligheden er særlig aktuelle i dansk kontekst. Derfor vælger vi også at konkludere i vores notat, at der ikke er noget, der gør, at Sundhedsstyrelsen vil gå ud og anbefale omskæring. Det synes vi ikke, der er dokumentation for at gøre«.

Men I afviser meget klart et forbud. Hvorfor overhovedet tillade omskæring af raske drengebørn?

»Først og fremmest er der ingen lande i verden, som har forbudt omskæring af mænd. Det er selvfølgelig et relevant spørgsmål, men vi mener ikke, at der er så alvorlige risici ved indgrebet, når det elers foretages korrekt og af kompetente læger, at vi finder grund til at anbefale et forbud. Der kan selvfølgelig være andre grunde end de patientsikkerhedsmæssige til at forbyde det, men det er i så fald på et etisk og politisk plan, at det skal afgøres«.

Kan du komme i tanke om andre rituelle indgreb, som Sundhedsstyrelsen tillader?

»Man kan jo sige, at huller i ørerne for nogle er rituel betinget. I hvert fald er det kulturelt betinget, at man gør det mod små børn«.

Omskæring er jo ofte religiøst betinget. Det er vel noget andet?

»Det afhænger af den konkrete sag. Og hvis vi ser på vores samfund, så er der jo generelt vide rammer i Danmark for, hvad forældre kan gøre i forhold til deres børn. Og så er de sundhedsfaglige risici ganske små«.

I skriver i notatet, at der ikke er konstateret alvorlige komplikationer ved drengeomskæring i Danmark, og at I ikke kan anbefale et forbud, så længe indgrebet »foretages korrekt og af kompetente læger«. Er det et argument, at det endnu ikke er gået galt?

»Nej, det er det selvfølgelig ikke, men det er jo trods alt ikke få omskæring, der bliver foretaget i Danmark. Derfor vægter

AFVEJNING. Tilsynschef i Sundhedsstyrelsen, Anne Mette Dons, mener, at de sundhedsmæssige risici forbundet med drengeomskæring er så små, at et forbud vil være at gå for langt. Foto: Finn Frandsen

det selvfølgelig også, når vi kigger på både vores egne tilsynssager, erstatningssager, klager fra patientombuddet, den eksisterende faglitteratur, og når vi snakker med de børnelæger i Danmark, der har aller mest forstand på det her. Det er det, vi lægger vægt på, når vi kommer med denne her betragtning«.

På verdensplan er der registreret adskillige dødsfald som følge af rituel drengeomskæring. To drenge fra Norge og England døde sidste år som direkte følge af omskæring. Hvorfor påvirker det ikke Sundhedsstyrelsens indstilling til omskæring af drenge?

»Jeg kender ikke de nærmere detaljer om de historier, men jeg kan igen sige, at vi ikke har set det i Danmark. Der er jo altid en minimal risiko for en infektion, som også kan blive dødbringende. Det er der jo sådan set også, når man giver små børn huller i ørerne, selv om det selvfølgelig er uden sammenligning. Det er jo også derfor, at det er lægerne, der skal lave det, så forældrene informeres om den risiko, der er ved et indgreb. Men heldigvis er den risiko meget lille«.

Hvorfor forsvare Sundhedsstyrelsen, at børn udsættes for selv små operationsrisici, når nu indgrebet ikke er sundhedsmæssigt nødvendigt?

»Ud over kvindelig omskæring, som er forbudt i Danmark, bliver alle indgreb foretaget, hvis den, der er myndig – i det her

tilfælde forældrene – samtykker til det. Der er ikke som sådan ikke nogen ting, som er forbudt læger at lave i Danmark«.

I 2010 forbød Justitsministeriet brændemærkning af heste – ikke fordi mærkningen medførte sundhedsmæssige ulemper, men fordi det var unødvendigt. Hvordan adskiller dette eksempel sig fra drengeomskæring?

»Altså, nu vil jeg nødtigt begynde at sammenligne de to eksempler. Men der foretages i den vestlige verden nogle operative indgreb, som ikke er livsnødvendige, og det accepterer vi jo generelt set. Her er det forældremyndigheden, der beslutter, om indgrebet skal gennemføres, og så er spørgsmålet, hvilken kompetence man vil tillægge forældrene. Det er altså et spørgsmål om, hvad forældre i Danmark har lov til at gøre med deres børn af religiøse eller kulturelle grunde, og det er i sidste ende et juridisk, etisk og et politisk spørgsmål. Vi har taget stilling til, om vi ser nogle ting i det sundhedsfaglige og patientsikkerhedsmæssige, som giver problemer. Og det ser vi ikke«.

Kan man bruge Sundhedsstyrelsens notat til noget som helst, når det kun fokuserer på de sundhedsfaglige og ikke de etiske og rettelighedsfaglige aspekter ved at bortoperere væv på raske børn uden barnets samtykke?

»Jeg synes i hvert fald, at det er et godt udgangspunkt til, at det politiske niveau så nu kan diskutere, hvilken holdning de

vælger at have til problemet. I sidste ende er det en politisk afgørelse, og vi har givet en faglig vurdering, som man kan diskutere ud fra«.

Havde det været en finger eller en tå, der blev amputeret, ville notatet formentlig have vurderet funktionaliteten af den mistede lemme. Hvorfor omtales forhindens fysiologiske og seksuelle funktioner ikke i notatet?

»Vi skriver faktisk også, at der har været rejst bekymring for seksualiteten for voksne mænd som følge af omskæring. Vi skriver også, at nogle studier tyder på, at det kan give mænd problemer. Men der er ikke tilstrækkelig evidens til, at det kan veje tungest. Vi skriver dog også, at det vil være en god idé at følge området, så man bliver mere klar over, hvilke konsekvenser der senere kan blive tale om. Så meget går vi alligevel problematikken i møde«.

Hvorfor ikke tillade indgrebet efter barnets 18. fyldte år, så det selv kan bestemme?

»I patientrettighedssammenhænge kan børn selv bestemme, fra de er 15 år, men det er ikke det, der er det væsentlige her. Vi har kigget sundhedsfagligt på problematikken, og tværtimod er det modsatte nok tilfældet: Jo yngre barnet er, jo mindre kompliceret et indgreb vil det typisk være. Jeg tror nok, de fleste læger vil sige, at hos voksne mænd er det et lidt mere komplekst indgreb, end det er hos den spæde baby«.

»SAGEN KORT

»OMSKÆRING AF DRENGE

Hvem? Chef for Sundhedsstyrelsens afdeling for Tilsyn og Patientsikkerhed, Anne Mette Dons.
Hvad? Siden en hed debat sidste sommer har politikerne og den øvrige offentlighed ventet på et notat fra styrelsen, som skulle kortlægge fordele og ulemper ved drengeomskæring og vurdere, om et forbud bør indføres ligesom ved omskæring af piger.
Hvorfor? Selv om Sundhedsstyrelsen i notatet ikke anbefaler omskæring af drenge, afviser den et forbud. Det har affødt kritik fra en række læger.

Hvis Sundhedsstyrelsen mangler fagligt belæg for at fraråde drengeomskæring, hvorfor så forbyde de mildeste former for pigeomskæring, hvor klorisforhuden fjernes, og der samlet set bortskæres betydeligt mindre væv end ved en gennemsnitlig drengeomskæring?

»Det er slet ikke sundhedsfagligt relevant at diskutere, for pigeomskæring er simpelthen forbudt i straffeloven. Derfor har det heller ikke for os været aktuelt at lave nogen sammenligninger. Lovgiverne har besluttet, at det ikke kan sammenlignes – at pigeomskæring skal være forbudt over en kam i Danmark, så sammenligningen vil være en politisk diskussion«.

Læge og adjungeret professor i seksual sundhed Morten Frisch har i et studie sandsynliggjort, at flere omskårne mænd oplever seksuelle problemer senere i livet. Er det ikke en opgave for Sundhedsstyrelsen at dæmpe op for lægelige indgreb, der kan hæmme menneskers seksualitet?

»Nu må man sige, at rigtig mange mænd i verden er omskåret, og det er jo ikke, fordi der er rejst en folkebevægelse blandt dem. Men selvfølgelig er det da en væsentlig problematik, og det er også derfor, at Sundhedsstyrelsen tager den op i notatet, og at vi netop skriver, at der mangler fortsatte studier af effekten«.

Læge og professor i sexologi Christian Graugaard har i et indlæg i Politiken skrevet, at han i Ghana mødte mænd med ar på kinderne, som skyldes en tradition for at markere drengenes stammetilhørsforhold. Hvis en herboende ghaneser snittede sin nyfødte søn i ansigtet med en kniv, kan han så henvises til kulturel kutyme, så længe den er 'sundhedsmæssig forsvarlig'?

»Ud fra et sundhedsfagligt synspunkt vil jeg ikke på forhånd sige, om det ville være omhu og samvittighedsfuldhed af en læge at foretage det indgreb. Men jeg vil heller ikke afvise, at det er en mulighed, hvis det bliver gjort ordentligt, og det ligger inden for den pågældendes kultur. Det er jo dybest set et spørgsmål om, hvilken kompetence man tillægger forældrene. Og det er en sag for politikerne«.

jakob.sheikh@pol.dk

De glade dage for Kinas jernbaneminister er forbi

INDIREKTE
KIM RATHCKE JENSEN
KORRESPONDENT, BEIJING

Han havde en formue på en halv milliard, tæt på 400 ejendomme. Og 18 elskerinder.

Han havde en titel, der næppe ville imponere mange danskere. Liu Zhijun var jernbaneminister.

Men i Kina er det et af de største og mest magtfulde ministerier, der endda har sit eget politi og egne domstole. Der er over to millioner ansatte. Og de mere end 90.000 kilometer jernbanespor ligger spredt som et net med tråde ud til de fjerneste egne af Kina, der geografisk er ver-

dens tredjestørste land. Alene i højsæsonen omkring det kinesiske nytår bliver der foretaget over 3,4 milliarder rejser. Derudover kommer flere millioner ton gods. Og det hele vokser. Alene i år vil ministeriet investere i ny infrastruktur for over 480 milliarder kroner. Derfor har en mand som Liu Zhijun stor magt og indflydelse. Og det misbrugte han.

Liu Zhijun ragede millioner af kroner til sig. Han havde flere hundrede ejendomme. Og på toppen af den korrupte kransekage stod der ifølge de kinesiske medier 18 elskerinder, som han havde installeret rundt om i Kina.

Skandalen begyndte at rulle i 2011, og det foreløbige punktum blev sat i denne uge, hvor Liu blev idømt dødsstraf.

Jernbaneministeriet og Liu Zhijun er på mange måder også et symbol på Kinas udvikling. Liu blev født i en mindre by, der ligger på bredden af Yangtze-floden. Hans forældre var bønder. I 1973 fik han et kontorjob i ministeriet, og året efter begyndte han for alvor sin karriere, da han blev medlem af Kinas Kommunistparti.

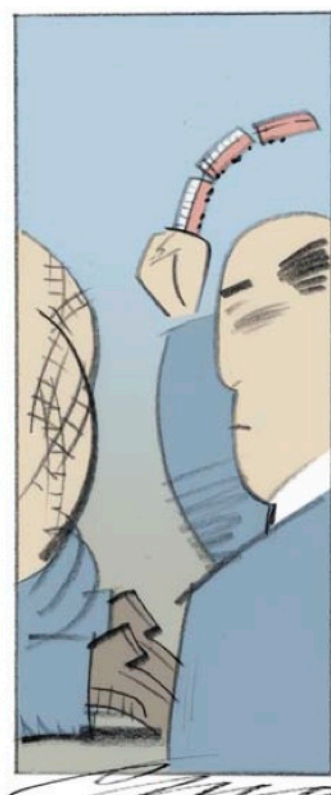
Han nåede toppen i 2003, da han blev udnævnt til jernbaneminister, og de næste år stod han i spidsen for en moderni-

sering af de gamle jernbaner og ministeriet. Det var investeringer for milliarder, som især gik til udbygningen af netværket med højhastighedstog, der først begyndte i 2007, men som allerede i dag er på over 9.000 kilometer. I 2020 skal der være 25.000 kilometer.

MEN DE NYE TOG, der kan køre helt op mod 380 kilometer i timen, bragede direkte ind i skandaler om sjusk og korruption. For det går ofte stærkt i Kina, når der for eksempel skal bygges ny infrastruktur, men kvaliteten er derefter.

Eksempelvis i Hubei i 2012, hvor en regnbyge odelagde i alt cirka syv kilometer af en ny linje, der kollapsede to steder. Kort efter skete det samme i en anden provins. Og det sørgelige lavpunkt kom i juli 2011, da to højhastighedstog med over 1.000 passagerer stødte sammen i Wenzhou. 40 personer døde, og 192 blev såret.

Hvordan kunne det ske med de nyeste og bedste tog, spurgte kineserne sig selv? Jernbaneministeriet og myndighederne var ikke ude på at komme med et svar, for de forsøgte først at begrave de odelagte togvogne, så de ikke kunne undersøges, og straks efter kom propagandamini-

Tegning: Per Marquard Otzen

steriet med ordren til de kinesiske medier om, at sagen skulle dysses ned.

For den pinlige grund til katastrofen var blandt andet, at de kinesiske ingeniører efter alt at dømme havde kopieret den avancerede teknologi fra udenlandske tog uden helt at forstå den. Og at de mange mellemlid i byggeriet af jernbanenet og togene skulle smøres med utallige hongbao. Det er 'røde konvolutter' og symbolet på korruption. Alle skulle have deres lille del. For eksempel kunne toiletbrætterne til nogle af togene koste flere tusinde kroner stykket. Og entreprenører brugte uegnet cement til broer og billige underlag, så sporene blev skyllet væk af regnvand.

DET VAR OGSÅ HER, at fundamentet under Liu Zhijun begyndte at glide. Han blev arresteret efter katastrofen i Wenzhou.

Liu Zhijun efterlod sig et ministerium i kaos, hvor gælden var på astronomiske 2.400 milliarder kroner. Lius fald betød også, at det magtfulde jernbaneministerium sidste år blev brudt op i mindre myndigheder.

I denne uge fik den 60-årige Liu så sin dom. Han fik en betinget dødsstraf, der

dog normalt bliver lavet om til livsvarigt fængsel efter to år med god opførsel.

Han blev dømt for at have givet en forretningskvinde, Ding Yuxin, større kontrakter for selv at modtage bestikelse for tæt på 60 millioner kroner. Flere er blevet dømt til døden for mindre i Kina, hvor der er dødsstraf for korruption.

Dermed fik kineserne et nyt spørgsmål at tygge på. For Liu selv har indrømmet at have over 374 ejendomme, der alle er blevet konfiskeret, og værdier for over 560 millioner kroner. Hvordan kunne retssagen se bort fra det, har spørgsmålet lydt på de sociale medier i Kina. Og hvorfor tog det hele, der var en omfattende og kompliceret retssag med over 477 sagsakter, kun en halv dag?

Det var kun Liu Zhijuns familie, 50 partimedlemmer og medlemmer af det, som svarede til det kinesiske parlament, der fik lov til at overvære retssagen. Offentligheden? Ingen adgang.

Derfor har sagen fået mange til at trække opgivende på skulderen. Som en skrev i en kommentar på sin mikroblog på Sina Weibo: »Loven er skrevet af Kinas Kommunistparti«.

kim.r.jensen@pol.dk